BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 38 Joi 9 Februarie 1939
12 Pagini
P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 320 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Cauze și efecte

Împlinirea a opt ani dela înființarea unei Academii de export în Galați a dat prilej unei noui manifestații pe cât de pașnice pe atât de impresionante pentru însuflețirea celor două porturi, Brăila și Galați.

Dacă o școală superioară de export este îndreptățită și necesară într'o țară în care cel puțin exportul agricol are o însemnătate de primul ordin, dacă doctrinele în această ramură de producțiune de interes capital pentru umanitate trebue să fie cunoscute de câți mai mulți dintre acei cari participă, direct sau indirect, mai mult sau mai puțin, la funcționarea exportului; nu este mai puțin adevărat că aceiași importanță, dacă nu una și mai mare, prezintă felul practic în care ei se desfășoară, mijloacele de care beneficiază, măsura în care evoluția concretă corespunde celei abstracte, în care practica corespunde teoriei.

Din acest punct de vedere se recunoaște că cele două mari porturi dunărene suferă de un nedrept, dăunător și prelungit deficit de activitate, față de prosperitatea de altă dată, în care s'ar cuveni să se găsească și astăzi. Deficit cu resfrângeri în întreaga viață a acelor două orașe.

Cauzele sunt multe și majoritatea se datoresc fluctuațiilor economice, mai frecvente, mai radicale și mai surprinzătoare decât oricând. Întrucât depășesc mai toate normele trecute și mai toate prevederile succesive.

De aceia, ce interesează nu este atât stabilirea cauzelor și răspunderilor, cât căutarea și găsirea soluțiilor pentru o puternică transfuziune de vitalitate Galaților și Brăilei.

In această ordine de idei, realizarea unor silozuri de proporții mari ocupă un loc de prima linie în sugestiunile celor autorizați de cunoștințele și experiența lor, precum și în preocupările conducătorilor statului.

Ea a făcut obiectul unor desbateri interesante la Academia din Galați, cari arată că chestiunea este studiată în deajuns, iar corectivele pentru înlăturarea neajunsurilor inerente oricăror înfăptuiri de acest fel sunt examinate cu acel simț de prevedere și de aprofundare, de a cărui eclipsă s'au resimțit multe inițiative și întreprinderi insuficient dospite înainte de a fi înfăptuite.

„Să salvăm Galații și porturile dunărene" a fost refrenul acelor desbateri.

Situația politică din Iugoslavia

Noul guvern Svetkovici

Telegramele din Belgrad au anunțat, în cursul zilei de eri, constituirea noului guvern sub președinția d-lui Dragușan Svetkovici.

Demisia fostului guvern Stoiadinovici a fost provocată de divergențele de opinii ce s'au manifestat în ultimele zile, între membrii săi, în legătură cu problema croată, care a rămas pe primul plan al politicei interne iugoslave.

Faptul că această demisiune s'a produs la un scurt interval de timp dela efectuarea alegerilor, care au asigurat partidului uniunei radicale, de sub șefia d-lui Stoiadinovici, majoritatea, impune o examinare a acelui rezultat în legătură cu poziția ce au avut-o guvernul trecut și majoritatea sa, față de partidele din opoziție și în special față de partidul croat condus de d. Macek. Rezultatul alegerilor dela 11 Decembrie 1938, pentru reinoirea Camerei alească în Mai 1935, au asigurat partidului uniunei radicale majorități impozante în Serbia veche, orientală si meridională si în provinciile istorice: Slovenia, Voivodina și Macedonia sârbească.

Celelalte provincii istorice — Croația, Dalmația, Bosnia, Herțegovina și Muntenegru — s'au pronunțat însă, prin majoritatea voturilor exprimate de alegătorii lor, în favoarea candidaților opoziției.

In Croația și Dalmația lista partidului croat, de sub șefia d-lui Macek, a atins majoritatea absolută.

Dacă luăm în seamă rezultatul obținut în acele alegeri, — aproape 70 la sută din sufragiile exprimate pentru blocul guvernamental — și cele două programe politice principale ce s'au opus, putem trage concluzia că țara s'a pronunțat atunci pentru politica d-lui Stoiadinovici, în liniile sale generale.

Spirit pozitivist, d. Stoiadinovici a practicat metodele pozitiviste, atât în politica internă, cât și în cea externă, luând în seamă atât situația internațională, care a suferit schimbări în ultimul timp, cât și situația internă. Guvernul prezidat de d. Stoiadinovici a căutat să întărească alianțele Iugoslaviei cu România și celelalte state din Înțelegerea balcanică; să întrețină și să desvolte relațiunile cu Italia și Germania; iar în politica internă a făcut sforțări să aplaneze dificultățile și să găsească o soluție, în cadrul programului său de guvern, bazat pe unificarea și consolidarea statului, care să asigure ordinea și propășirea economică.

A întâmpinat însă serioase dificultăți din cauza problemei croate, — problemă care, după cum am spus, este situată pe primul plan al politicei interne iugoslave, dela constituirea unității acestui stat.

Partidul croat al d-lui Macek, în programul căruia se prevede federalismul, a rămas neclintit pe poziția sa. In ultimul timp, cinci dintre colaboratorii d-lui Stoiadinovici din guvern și o parte din membrii majorității parlamentare au formulat critici împotriva politicei d-lui Stoiadinovici, în chestiunea croată, pe care au considerat-o negativă și deci fără posibilități de a oferi o soluție practică impusă de interesele naționale ale statului iugoslav.

In asemenea condiții d. Stoiadinovici a fost nevoit să prezinte demisia cabinetului său. Nu s'a pus astfel în discuție programul de politică externă al fostului guvern, care a fost și este considerat în acord cu interesele și scopurile pacifice ale Iugoslaviei.

Noi dorim ca noul guvern, de sub președinția d-lui Svetkovici, să poată înlătura toate dificultățile interne, prin soluțiile cele mai potrivite, impuse de interesele naționale ale Iugoslaviei, amica și aliata noastră, și de situația internațională.

R. SEIȘANU

IN CHILI

Cutremurul catastrofal din Chili a provocat adevărate dezastre

O categorică afirmare a solidarității franco-britanice

Declarațiile d-lui Chamberlain în Camera Comunelor

Londra, 6 (Rador). — **Primul ministru, d. Neville Chamberlain, răspunzând la o întrebare a deputatului laburist Henderson, a făcut în ședința de azi a Camerei Comunelor o importantă declarație asupra solidarității anglo-franceze.**

D. Henderson a întrebat pe primul ministru „dacă recenta declarație a d-lui Bonnet, care a spus că în caz de război forțele Marei Britanii vor fi la dispoziția Franței, după cum forțele Franței vor fi la dispoziția Marei Britanii, este conformă cu vederile guvernului englez".

D. Chamberlain a răspuns următoarele: „După informațiile mele, declarațiile d-lui Bonnet, din 26 Ianuarie, făcute în Camera deputaților, afirmau că în cazul unui război în care ambele țări ar fi angajate, toate forțele Marei Britanii vor fi la dispoziția Franței, după cum toate forțele Franței vor fi la dispoziția Marei Britanii.

„Această declarație e în perfect acord cu vederile guvernului britanic. Este cu neputință să se examineze în amănunt toate cazurile ipotetice susceptibile de a se prezenta, însă mă simt ținut să declar fără niciun echivoc că solidaritatea de interese ce unește Franța și țara noastră este astfel încât orice amenințare împotriva intereselor vitale ale Franței, ori de unde ar veni, ar provoca neapărat colaborarea imediată a țării noastre".

DECLARATIILE D-LUI CHAMBERLAIN AU PRODUS MARE SATISFACȚIE LA PARIS

Paris, 6 (Rador). — Declarația făcută Luni după amiază în ședința Camerii Comunelor de către primul ministru Chamberlain a fost primită cu o vie satisfacție la Cameră.

Pe culoare se afira că cuvintele d-lui Chamberlain sunt interpretate ca un răspuns foarte clar dat articolelor din presa italiană care în ultimele zile își exprimau îndoiala asupra solidarității franco-britanice.

Se crede că cuvintele primului ministru britanic constitue, la fel ca și cuvintele președintelui Roosevelt, al căror sens general nu a fost desmințit, o contribuție eficace la politica de pace a marilor democrații.

Astfel, d. Mistler, președintele comisiunei de afaceri străine a Camerii, a declarat pe culoare ziariștilor: „Cuvintele d-lui Chamberlain vin să pună la punct toate sforțările de pace pe care cele două guverne le-au făcut de comun acord".

D. Berenger, președintele comisiunii de afaceri străine a Senatului, a spus: „Nu pot decât să aprob în mod călduros declarațiile care emană din partea unui om de stat atât de ponderat si atât de circumspect ca d. Chamberlain, care, fiind un făuritor sincer și eficace al păcii europene, este și pentru Franța și ideile pe care ea le reprezintă în lume un prieten sigur și un aliat solid".

Vie uimire la Roma

Roma, 6 (Rador). — Corespondentul agenției „Reuter" transmite:

Declarația făcută în ședința de Luni a Camerii Comunelor de către d. Chamberlain, privitoare la legăturile franco-britanice, a produs o vie uimire în cercurile politice italiene, care o socotesc drept o mai precisă expresie a unității de interese dintre Marea Britanie și Franța decât oricare din cele ce au fost făcute vreodată de un prim ministru britanic.

In unele din aceste cercuri se afirma că declarația poate fi socotită ca anunțând o alianță militară între cele două țări, tot așa de precisă ca și aceea proclamată de d. Hitler în ce privește Germania și Italia.

Mulți observatori politici socotesc că de fapt declarația d-lui Chamberlain pune capăt credinței ce a domnit totdeauna în Italia că Marea Britanie nu a dat niciodată Franței asigurări de sprijin militar.

UN DOLIU NAȚIONAL

Profesorul George Țițeica

de CONSTANTIN KIRIȚESCU

Plecarea lui George Țițeica dincolo de viața pământească este un eveniment care lovește dureros lumea celor ce se frământă pentru știință, pentru școală, pentru ridicarea Românilor prin simțire și cultură. In această lume, el ținea un loc de

frunte. Savant cu strălucită reputație mondială, profesor în cel mai bun și cel mai înalt înțeles al cuvântului, suflet fără prihană, muncitor neobosit în cele mai diverse opere de cultură, cărora le aducea contribuția unei gândiri serioase și adânci, a unui temperament reținut ca aspect dar entuziast în fond, a unui om de acțiune și a unui talent real în arta de a înfățișa lucrurile, Țițeica a fost una din podoabele cele mai de preț care au înfrumusețat viața de cultură a țării noastre, în cele din urmă decenii.

Palmaresul acestui om de elită este strălucit. A înșira demnitățile pe care le-a ocupat, distincțiile cu care a fost cinstit, după care niciodată n'a alergat, dar în care era solicitat pentru capacitatea, priceperea, puterea de muncă, vederea clară și probitatea pe care le aducea, ar fi să coborîm prin'r'o enumerație stearpă și prin comentarii banale ceeace a fost doar înălțime intelectuală și puritate morală. Ceea ce dorim a scoate în evidență este că acest mare savant era în acelaș timp, și mai presus de orice, un om. Un om în accepțiunea rară și ideală a cuvântului.

Neîndoios, națiunea română este bogată în inteligențe și talente.

Imprejurări etnice favorabile ne-au dat din belșug darurile minții. Așa de bogați suntem, în cât ne îngăduim să le împrăștiem fără de folos, ca acei veseli moștenitori cari risipesc cu inconștiență avuțiile nemuncite. Doar pe la prilejuri sărbătorești ne place să exaltăm și acele virtuți de a căror lipsă pare că ne dăm seama. Ceea ce ne lipsește în deosebi este forța morală, caracterul întreg, tenacitatea în hotărire, rezistența la ademeniri, la alunecarea către ceea ce lucește și ispitește, către satisfacțiile ce se câștigă cu jertfirea convingerilor. Este drumul drept, pe care-l urmează cineva fără șovăire, numai pentru că așa îi dictează conștiința. Iar când acest drum drept mai este luminat și de o inteligență bine ordonată, iar pașii sunt călăuziți de o metodă sigură în dozarea sforțărilor, atunci acțiunea pentru urmărirea idealurilor mari și curate — care cinstește o societate — are dreptul să înscrie subt steagurile ei soldați viteji, eroi de cea mai aleasă substanță.

Matematicienii îl revendică pe Țițeica, ca pe unul din cei mai reputați cugetători și creatori în speculațiile abstracte asupra cantităților și numerelor. Ei ne asigură că „suprafețele curbe ale lui Țițeica", creația lui cea mai de seamă din domeniul matematicilor, l-au clasat printre marii matematicieni ai vremei. E neîn-

(Continuare in pag. 2-a)

Generalul francez Baratier, fostul șef de stat major al mareșalului Foch, a murit zilele trecute la Paris.

—·—·—XX⊙◉⊙XX—·—·—

Doi copii uciși de explozia unei bombe

Berlin. 6 (Rador). — *Un grup de șapte copii a găsit sub un pod din Maehrisch-Schoenberg două bombe, care fuseseră așezate acolo de către cehoslovaci, în timpul crizei din Septembrie, pentru a arunca în aer podul, la nevoe.*

Copiii jucându-se cu bombele, acestea au făcut explozie.

Doi copii au fost omorâți, iar ceilalți cinci sunt grav răniți.

In corpul ziarului:

MEDICUL ȘEF AL CRAIOVEI NU ERA DOCTOR

„Clopotul păcii"

Cum va fi transportat dela Tokio la San Francisco și de acolo la New-York clopotul dela pavilionul Japoniei la expoziția din New-York. — Clopotul costă un milion de dolari.—Are 11600 perle și 300 diamante

Tokio, 6 (Rador). — Agenția Domei arată că „clopotul păcii", care va fi atârnat în pavilionul japonez dela Expoziția universală din New-York, a fost pregătit pentru a fi transportat peste Pacific.

Dat fiind că clopotul reprezintă o valoare de peste un milion de dolari, se păstrează secretul cel mai riguros în ce privește numele cargoboatului ce-l va transporta până la San Francisco. De acolo, clopotul va fi transportat într'o mașină blindată, escortată de „G-men", până la New-York.

„Clopotul păcii" a fost turnat după modelul „clopotului libertății", din Filadelfia. El este din argint și are încrustate 11.600 de perle și 300 de diamante, care formează următoarea inscripție: „Proclam libertatea în toată țara și pentru toți locuitorii".

Intre două țări prietene

de N. BATZARIA

Este vorba despre România și Grecia, două țări care trebue să fie prietene, care nu pot fi decât prietene. Așa le dictează interesele, iar celelalte elemente nu fac decât să sprijine și să completeze necesitatea de o prietenie cât mai strânsă și cât mai sinceră.

Intre poporul român și poporul grec sunt doar atâtea prețioase puncte comune. Au atâtea tradiții comune, au aceiași concepție de viață, au acelaș temperament entusiast, au fost crescute sub influența aceleiași senine civilizații mediteraneene și dealungul veacurilor au avut loc — proces care se continuă și în zilele noastre — multe încrucișeri reciproce de sânge. Nu este mic numărul grecilor cari, stabiliți în România, s'au asimilat complet în massa poporului român, precum e destul de însemnat numărul românilor macedoneni, cari, prin desnaționalizare, au îngroșat rândurile elementului etnic grecesc din Peninsula Balcanică.

Acestei interpenetrațiuni se datorește faptul că, în România, găsim în rândurile cărturarilor, scriitorilor și bărbaților politici persoane ai căror ascendenți sunt de origină etnică greacă.

Un fenomen asemănător, ba chiar în proporții mai mari, se observă și în Grecia, unde numărul poeților, prozatorilor, oamenilor de știință și al generalilor de origină etnică română — din ramura aromânească — este foarte însemnat.

Scriind acestea, nu uităm teoria fantezistă, cum că românii macedoneni — trup din trupul poporului român — n'ar fi decât greci, românizați ca limbă, teorie emisă cu o seninătate vrednică de o cauză mai bună de d. profesor Keramopulos dela Atena. Socotim însă incidentul ca o manifestare cu totul protivnică adevărului și absolut ne la locul ei, a unui șovinism care întunecă judecata dreaptă.

Exprimăm totodată dorința ca asemenea manifestații să nu se repete, deoarece singurul lor rezultat este crearea unei atmosfere, ce nu trebue să existe între două țări și două națiuni, care au toate motivele să fie cât mai prietene și nici un motiv să se dușmănească.

In ce privește pe românii macedoneni, de pe urma activității și atitudinei cărora grecii și statul grec n'au decât cuvinte de mulțumire și laudă, existența lor în Grecia, departe de a fi un motiv de fricțiuni și conflicte între cele două țări și popoare, trebue să fie socotiți ca încă un factor de apropiere, ca încă o verigă importantă a lanțului de prietenie. Se știe doar — iar grecii știu mai bine decât noi — că românii macedoneni nu numai că nu amenință cât de cât integritatea sau unitatea statului elen, ci, dimpotrivă, sunt sprijinitorii cei mai leali ai acestui stat, fiind în acelaș timp și un element de muncă productivă și constructivă.

A le respecta deci ființa lor etnică și a le recunoaște legitimele lor drepturi culturale, religioase și politice, înseamnă a face un act de dreptate față de un element care îți este devotat cu totul. Dar mai înseamnă a contribui prin o astfel de atitudine dreaptă și civilizată la crearea de raporturi și mai bune și mai prietenești între România și Grecia.

Insuflețiți de astfel de sen-

(Continuare in pag. 2-a)

Camera Comunelor a adoptat proectul de lege monetar

Londra, 6 (Rador). — *Camera a adoptat Luni prin ridicare de mâini în a doua lectură proectul de lege monetar propus de sir John Simon, ministru de finanțe.*

In cuvântarea sa sir John Simon a explicat că proectul de lege este menit să permită evaluarea săptămânală a rezervei de aur a Băncii Angliei pe baza prețului curent al acestui metal și nu pe baza evaluării fixe de 85 shilingi de uncie.

Noua măsură nu înseamnă o schimbare a politicei monetare a guvernului; s'a căutat numai să se țină seama de situația reală. Rezultatul imediat va fi creiarea unui disponibil de 95.000.000 de lire sterline, care, după unele reduceri, va permite să se afecteze fondului de egalizare a schimburilor suma de 86.000.000 lire sterline.

Ministrul de finanțe a explicat că măsura a fost luată din cauza caracterului „volatil" al capitalurilor străine plasate în Anglia. Dacă în parte emigrarea capitalului străin din Anglia este satisfăcătoare din cauză că ea se datorește consolidării situației financiare a Franței, nu este mai puțin adevărat că și unii speculanți au contribuit, prin acțiunea lor contra lirei sterline, la ieșirea unor capitaluri străine.

Intoxicare in massă cu alcool metilic

Praga, 6 (Radio-Central).— Din Bratislava se anunță:

Jandarmii din Presov și Velki Șariș anchetează o intoxicare în massă a unor țigani, cu alcool metilic.

Un țigan, în vârstă de 58 ani a invitat numeroși prieteni la un chef, punând la dispozitia oaspeților câteva butoiașe cu alcool. In timpul chefului, 62 țigani s'au îmbolnăvit, 19 au fost transportați la spital. Cinci au murit, printre cari și un copil, în vârstă de 11 ani. Starea celorlalți internați în spital este foarte gravă.

Autoritățile au stabilit că țiganii au consumat alcool metilic. Țiganul care a făcut pe gazda a declarat că în butoiașe ar fi fost spirt de naturat și că n'ar fi știut că este vorba de alcool metilic. Jandarmii cercetează acum proveniența acestor butoiașe.

Revendicările coloniale ale Germaniei in Africa

Roma, 6 (Rador). — *„Popolo din Roma" publică azi o hartă a Africei pentru a ilustra revendicările coloniale germane în acest continent.*

Pe această hartă a fost însă ștearsă frontiera Somaliei franceze, care este astfel cuprinsă în teritoriile Etiopiei și Eritreei.

Acelaș ziar a publicat zilele trecute o hartă a Europei în care o largă fâșie de pământ din provinciile franceze Provence și Languedoc, luată de Italia, i-ar îngădui acesteia într'o atare eventualitate să se alipească direct de Spania.

Polițiștii francezi din garda mobilă distribuie pâine refugiaților din Spania